

PGI11 : Pospiviroïden

Omschrijving : Het jaarlijks percentage conforme resultaten t.o.v. de controle van de pospiviroïden in het kader van het controleplan van het FAVV.

Resultaten :

Jaar	Aantal monsters	% conform	Limiet
2010	194	67,0 %	Niet van toepassing
2009	143	99,3 %	Niet van toepassing
2008	138	97,1 %	Niet van toepassing
2007	248	73 %	Niet van toepassing

Berekening van de indicator: Ten opzichte van 2009 was er in 2010 een afname van 32,53 %. Ten opzichte van 2008, was er in 2009 een toename van 2,27 %. Ten opzichte van 2007, was er in 2008 een toename van 33,01 %.

Interpretatie : Deze indicator is een maat voor de aanwezigheid van pospiviroïden in de Belgische plantaardige productieketen. Een toename van de indicator, met name een toename van het percentage conforme monsters, toont dan ook een verbetering van de fytosanitaire situatie in België.

Deel van de keten waarop de indicator betrekking heeft : Primaire plantaardige productie, handel in planten en plantaardige producten (import/export inbegrepen), vermeerdering van planten.

Type plant of plantaardig product : Sierplanten, tomaten, aardappelen.

Categorie : Controle.

Verantwoording van de keuze van de indicator: De aanwezigheid op het Belgisch grondgebied van schadelijke quarantaineorganismen zoals aardappelspindelknolviroïde zou economische schade kunnen veroorzaken aan de producties van planten en plantaardige producten. Het is dus absoluut noodzakelijk om toe te zien op het behoud/verbetering van de fytosanitaire situatie, door te controleren of deze organismen niet aanwezig zijn.

Bijkomende informatie : In de EU wordt *Potato Spindle Tuber Viroid (PSTVd)* voornamelijk aangetroffen op aardappelen maar ook op tomaten en andere *Solanum* spp (nachtschade).

Deze viroïde is ruim verspreid over de hele wereld maar wordt binnen de EU als afwezig beschouwd, ondanks meerdere recent gemelde gevallen.

In het bijzonder de bladluizen, *Macrosiphum euphorbiae* en *Myzus persicae*, en ook andere Europese insecten (*Eupteryx atropunctata*, *Empoasca flavescens*, *Lygus pratensis* et *Leptinotarsa decemlineata*) worden als potentiële vectoren genoemd, maar de ziekte kan ook mechanisch zeer makkelijk worden verspreid door contact tussen gezonde en zieke planten, via de wielen van landbouwvoertuigen, werktuigen, enz.

Op aardappelen in volle grond is soms fyllotaxis op de bladeren in wijzerzin waar te nemen. De bladeren hangen verticaal en zijn broos, hebben vaak een meer donkere kleur dan gewoonlijk en zijn licht vervormd. De planten zijn verschrompeld. De knollen zijn klein (vandaar de potentieel grote, economische impact), uitgerekt, cilinder-, spoel- of haltervormig, met uitstekende, over de knol verspreide ogen. De kiemvorming gebeurt trager dan op gezonde knollen.

Meer informatie over de aardappelspindelknolviroïde is beschikbaar op het volgende adres :

http://www.eppo.org/QUARANTINE/virus/PSTVd/PSTVD0_ds.pdf.

Wettelijk kader :

1. Richtlijn 2000/29/EG van de raad van 8 mei 2000 betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen.
2. Koninklijk besluit van 19/11/1987 betreffende de bestrijding van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen.
3. Koninklijk besluit van 10/08/2005 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen.
4. Ministerieel besluit van 04/07/1996 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder bepaalde schadelijke organismen, planten, plantaardige producten en andere materialen in de bijlagen I tot en met V bij het koninklijk besluit van 3 mei 1994 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen voor proefnemingen of wetenschappelijke doeleinden en voor selectiewerkzaamheden in de Gemeenschap of in bepaalde beschermde gebieden daarvan mogen worden binnengebracht of in verkeer gebracht.
5. Beschikking van de Commissie van 12 juni 2007 tot vaststelling van maatregelen om het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van *potato spindle tuber viroid*

(aardappelspoelknolviroïde) te voorkomen.

Voldoet de indicator aan de geïdentificeerde criteria ? :

- Meetbaar (beschikken over kwantitatieve gegevens)
- Onafhankelijk (geen overlapping tussen indicatoren)
- Betrouwbaar (bias gevoeligheid)
- Beschikbaarheid van de informatie in bestaande rapporten of documenten
- Relevant voor de sanitaire toestand van de plantaardige productie
- Duidelijke interpretatie
- Duurzaam
- Het geheel van indicatoren dient representatief te zijn voor de productieketen van de planten en plantaardige producten

Opmerkingen : Pas vanaf 2010 wordt de parameter « *PSTVd* » in het controleplan van het FAVV door het parameter « pospiviroïden » vervangen. Volgende viroïden worden sindsdien opgespoord : *Citrus exocortis viroid*, *Chrysanthemum stunt viroid*, *Columnea latent viroid*, *Mexican papita viroid*, *Tomato apical stunt viroid*, *Tomato chlorotic dwarf viroid* en *Tomato planta macho viroid*.

Toelichting bij de resultaten : In 2009 werd de *PSTVd* niet meer aangetroffen op de Belgische bedrijven. Tijdens de monitoring werden wel een aantal andere, aan *Potato Spindle Tuber Viroid* nauw verwante viroïden aangetroffen. Uit voorzorg, en in overleg, met de EC worden de besmette planten vernietigd.
In 2008 werden 4 besmette partijen van *Solanum jasminoides* (klimmende nachtschade) aangetroffen tijdens de monitoring op 3 bedrijven. Drie partijen werden vernietigd, de andere werd teruggestuurd naar de Italiaanse leverancier. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal besmette partijen aanzienlijk gedaald.
In 2007 waren er 7 van de 248 genomen monsters op Belgischebedrijven positief. Het ging telkens om sierplanten.